

تجربه زیسته معلمان از اثربخشی ارزشیابی توصیفی در مقطع ابتدایی با رویکرد پدیدارشناسی

کوروش فاتح نژاد^{۱*}

ویدا اندیشمند^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۲۸ تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۰۹/۳۰

چکیده

یکی از تحولات مهم و کارآمدی که در سال‌های اخیر در نظام آموزشی دوره دبستانی در حال وقوع است، ایجاد و توسعه‌ی الگوی ارزش‌یابی کیفی - توصیفی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. این تحول به لحاظ اهمیت و تأثیرگذاری بر کیفیت فرایند و نتیجه‌ی یادگیری دوره‌ی دبستان، بسیار مورد توجه مدیران نظام آموزشی ایران و حتی بسیاری از کشورهای دیگر است. موفقیت در توسعه و استقرار صحیح این برنامه‌ی تحولی، آثار ارزشمندی را بر مؤلفه‌های آموزشی و تربیتی مدرسه بر جای می‌گذارد. یکی از این بسترهای محیط‌های نظام آموزشی برای برنامه‌ی ارزش‌یابی کیفی - توصیفی، در مقطع ابتدایی، معلمان هستند. آن‌ها مجریان اصلی و تحت تأثیر آن هستند. هر طرحی که اجرا شود نقاط قوت و ضعف خود را دارد بنابراین برای بررسی ناکارآمدی این روش معلمان بهتر از هر فرد دیگر می‌تواند آن را بیان کنند. هدف تحقیق حاضر تحلیل تجربه زیسته معلمان از اثربخشی ارزشیابی توصیفی در مقطع ابتدایی است. تحقیق حاضر از نوع کیفی و به روش پدیدارشناسی است. در این تحقیق با ۱۲ نفر از معلمان زن و مرد شهرستان شیراز در مقطع ابتدایی مصاحبه شد. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام شد. روش مصاحبه‌ها نیمه ساختاریافته و تحلیل داده‌ها بر اساس راهبرد هفت مرحله‌ای کلایزی صورت پذیرفت. تحلیل و ادراک عمیق گفته‌های معلمان به شناسایی ۶ مضمون از جمله کاهش میزان و کیفیت تلاش دانش‌آموزان ضعیف، افت شدید انگیزه در دانش‌آموزان مستعد، نامفهوم بودن گزاره‌های ارزشیابی و نیاز به توضیح مجدد برای والدین و یا دانش‌آموزان، دشواری تعیین سطح دانش‌آموزان، کم‌سواد بودن دانش‌آموزان با توجه به نوع ارزشیابی، مشکلات ارزشیابی آخر ترم و جمع‌بندی آن منجر شد. در انتها پیشنهادهایی برای بهبود طرح ارائه شد.

واژگان کلیدی

ارزشیابی توصیفی، تجربه معلمان، پدیدارشناسی، روش کیفی

^۱ دانشجویی دکترای مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان، ایران (نویسنده مسئول):

k.fatehnezhad@yahoo.com

^۲ استادیار، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان، ایران (andishamand.vida@gmail.com)